

Udsatte unge – hvem er de og hvilke veje fører væk fra udsathed?

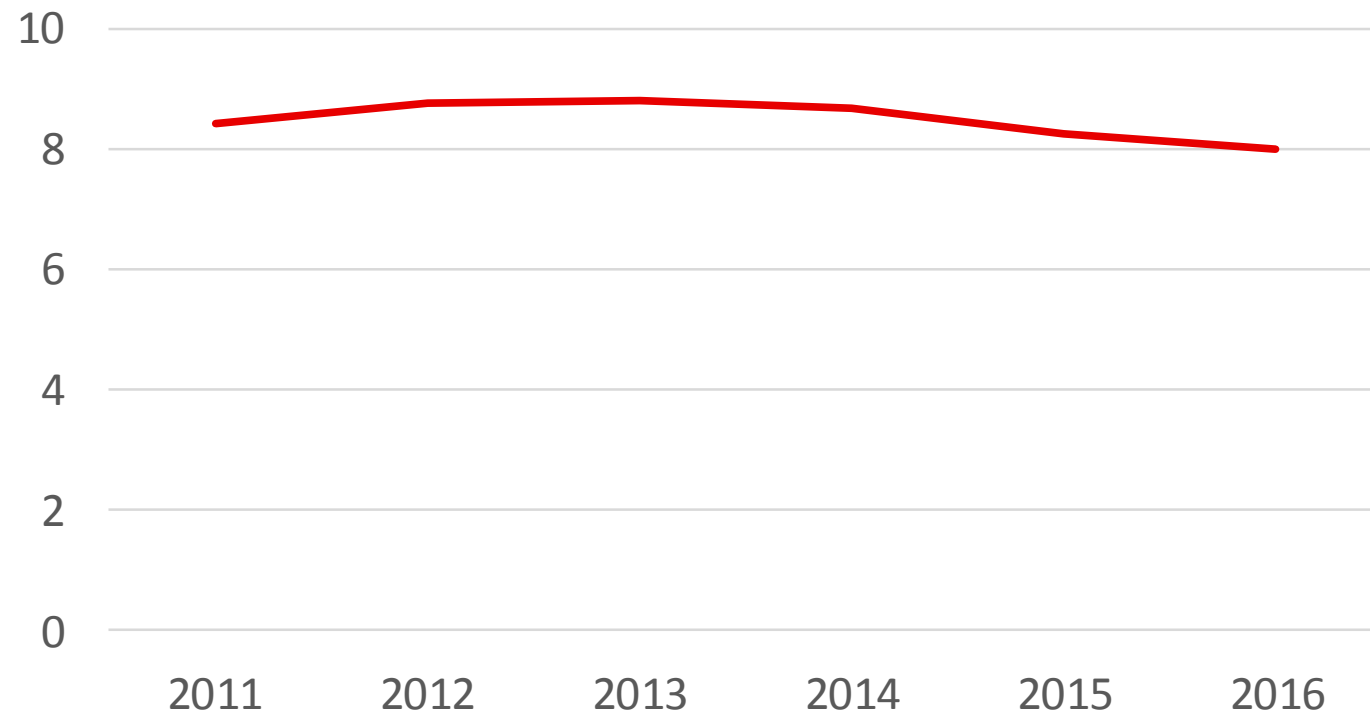
Kristian Thor Jakobsen
Cheføkonom
Tænketanken DEA, ktj@dea.nu

Baggrund

- Stor samfundsmæssig udfordring, at en betydelig gruppe af unge aldrig bliver en del af fællesskabet.
- Ca. 8 pct. af de seneste ungdomsårgange, svarende til ca. 5.000 unge per årgang, er endt uden tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet som 25-29 årige.
- Den svage tilknytning til arbejdsmarkedet stopper ikke, når de unge fylder 30 år. Beskæftigelse blandt udsatte unge i år 2000 er fx aldrig kommet højere op end 45 pct. i årene efter. Øvrige unge fra samme årgang havde til sammenligning en beskæftigelsesandel på ca. 90 pct.

Baggrund

Andel af 25-29 årige uden beskæftigelse eller uddannelse
(pct.)

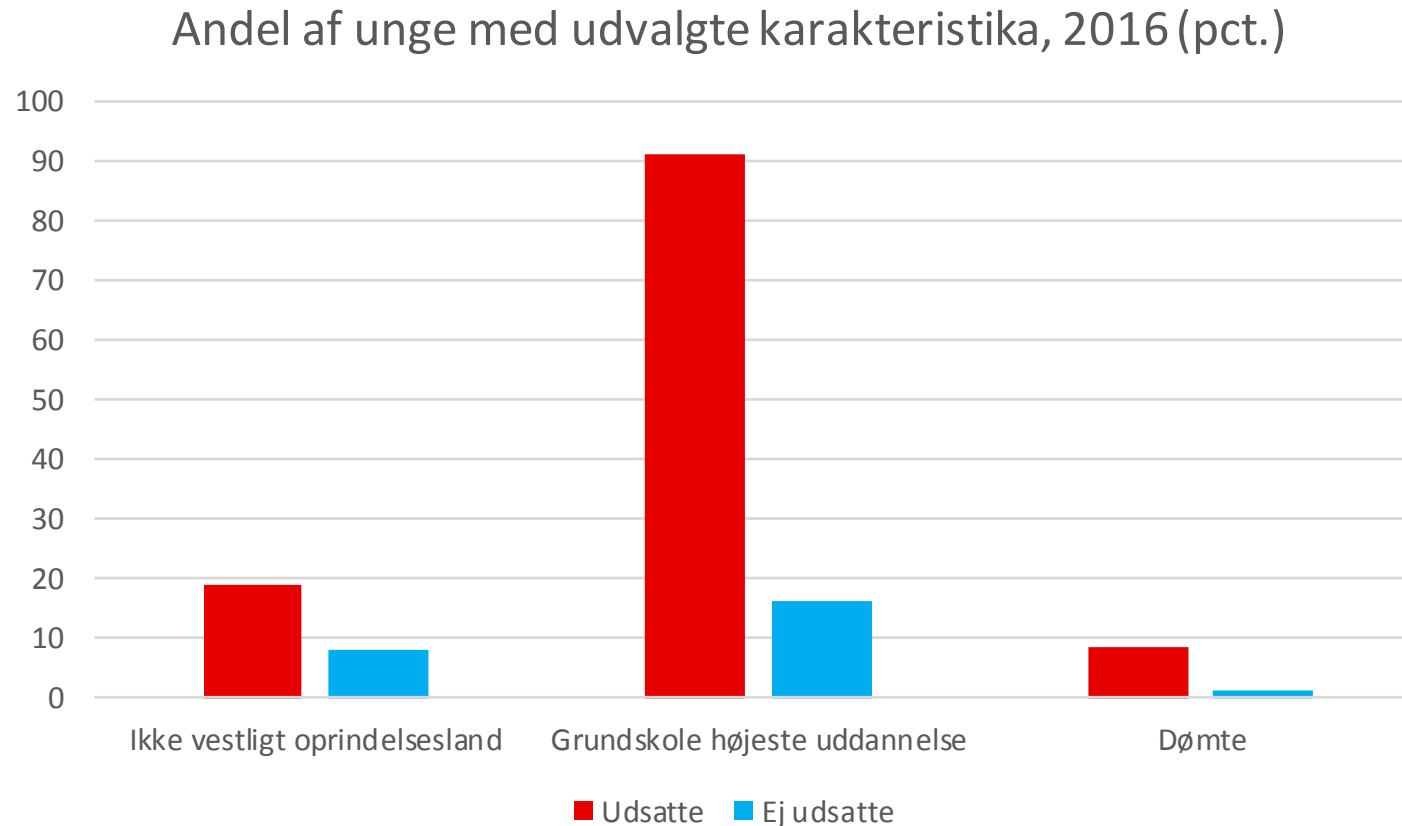

Baggrund

- Betydeligt samfundsøkonomisk potentiale ved at løfte flere unge over i uddannelse og beskæftigelse.
- Hvis de udsatte unge fik en tilknytning til arbejdsmarkedet i samme grad som øvrige kortuddannede, vil det give en årlig gevinst på ca. 12 mia. kr. (jf. RFF, 2016).
- Potentialet ved at løfte en ung langtidsledig i ordinær beskæftigelse i bare tre måneder er på ca. 320.000 kr. over seks år for det offentlige (jf. Socialetal, 2017).
- Hovedparten af gevinsten skyldes udgiftsbesparelser til passiv forsørgelse og øgede skattebetalinger. Langt det meste tilfalder kommunerne.

Hvem er de udsatte unge?

Karakteristika for unge, der er endt i en udsat position som 25-29 årige

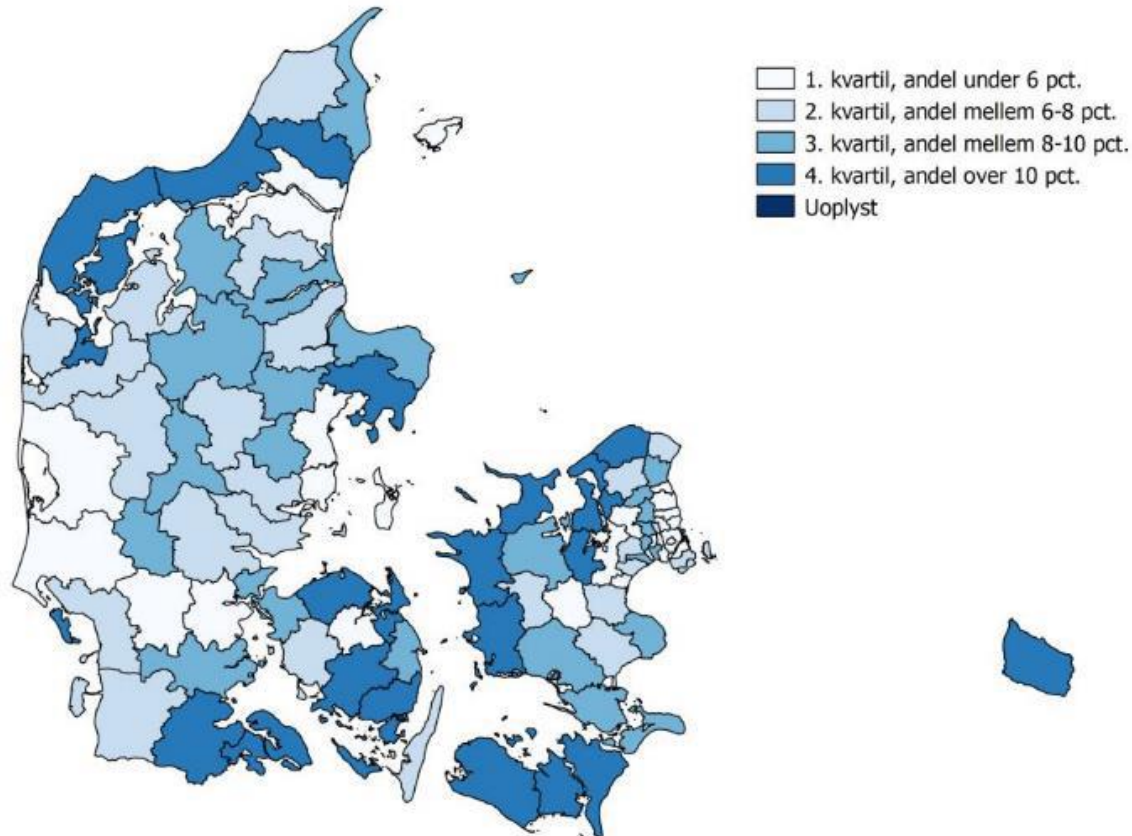

Hvor bor de?

Er udsatte unge et "udkantsproblem"?

Andel af 25-årige, der var udsatte i 2015.

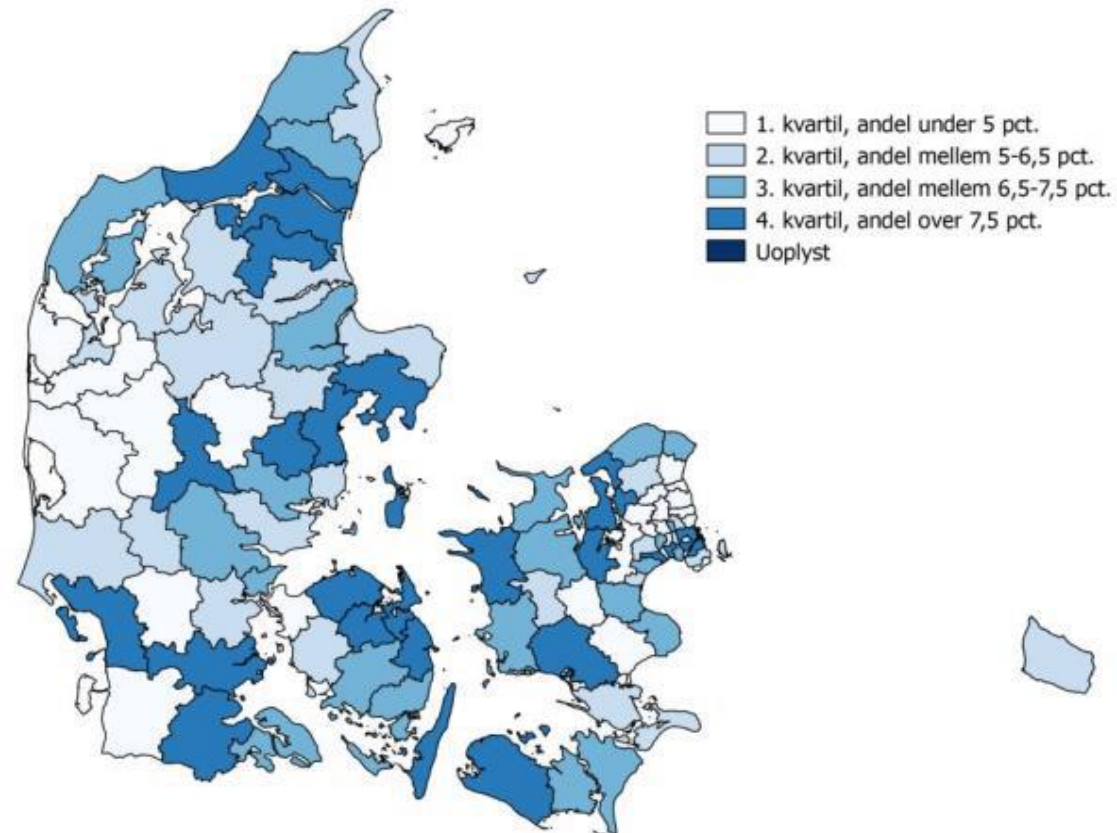
Bopælsadresse som 25-årig:

Hvor bor de?

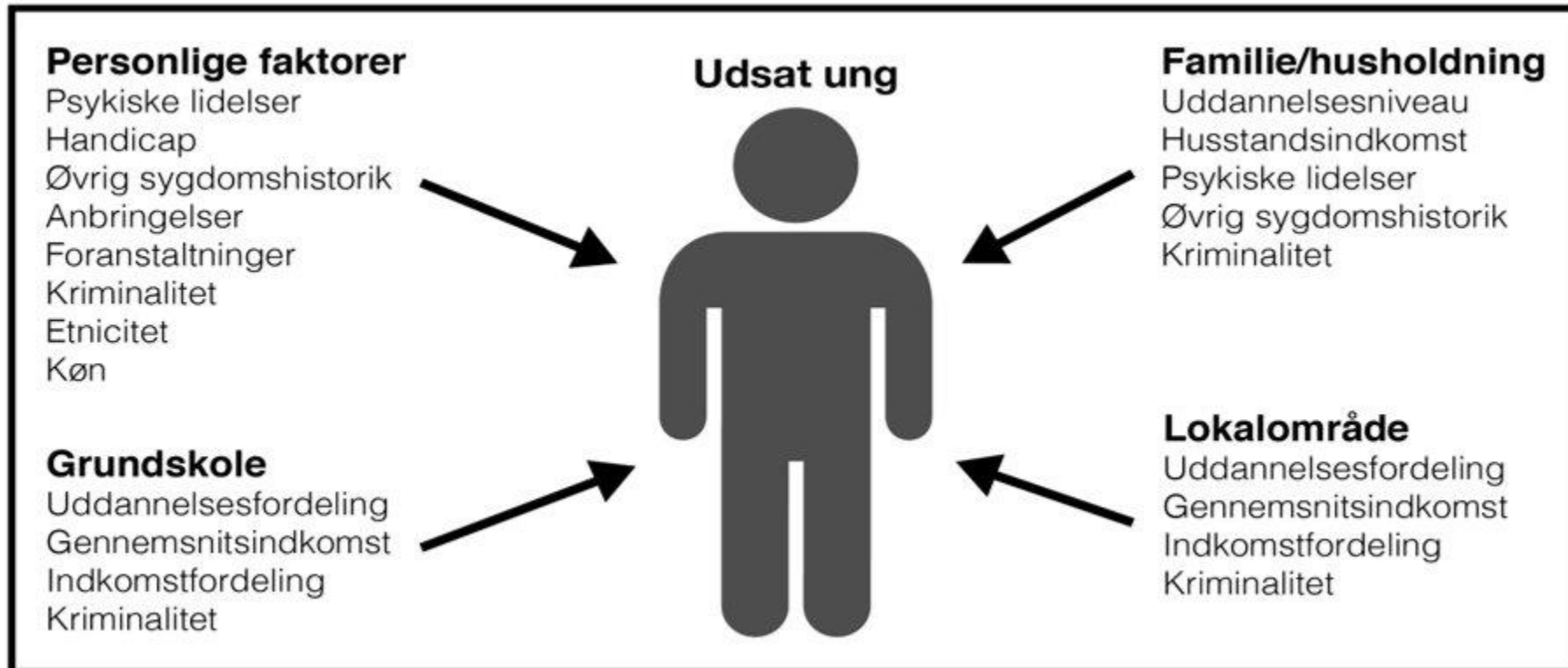
Er udsatte unge et "udkantsproblem"?

Andel af 25-årige, der var udsatte i 2015.
Bopælsadresse som 15-årig:

En alternativ definition på udsatte unge?

- I stedet for at se på unge, der er "faldet ud over kanten", ser vi på helt unge, der har høj risiko for at ende i en udsat position som voksne.

Ikke de store overraskelser – ressourcer i hjemmet er afgørende

- Hvad betyder noget i forhold til risikoen for at ende i udsathed:

	Påvirkning
Forældre bor sammen	-
Forældres indkomstniveau	-
Forældres uddannelsesniveau	-
Fritidsjob som helt ung	-
Psykisk lidelse	+
Kriminalitet i familien	+

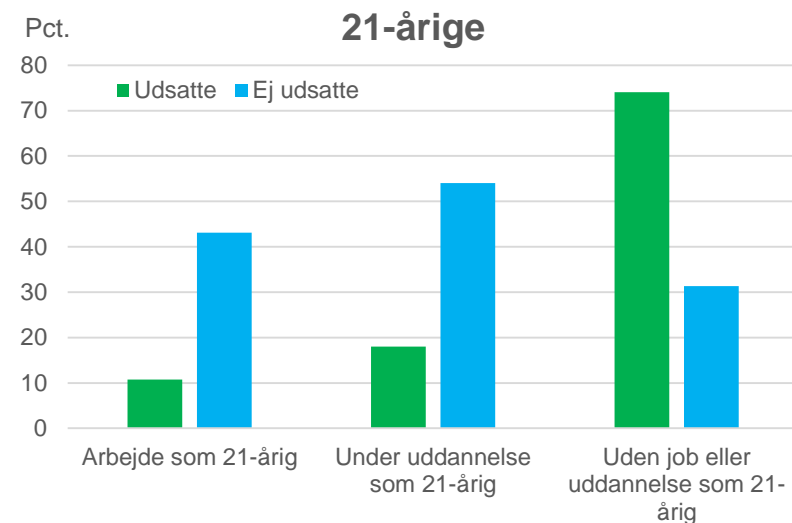
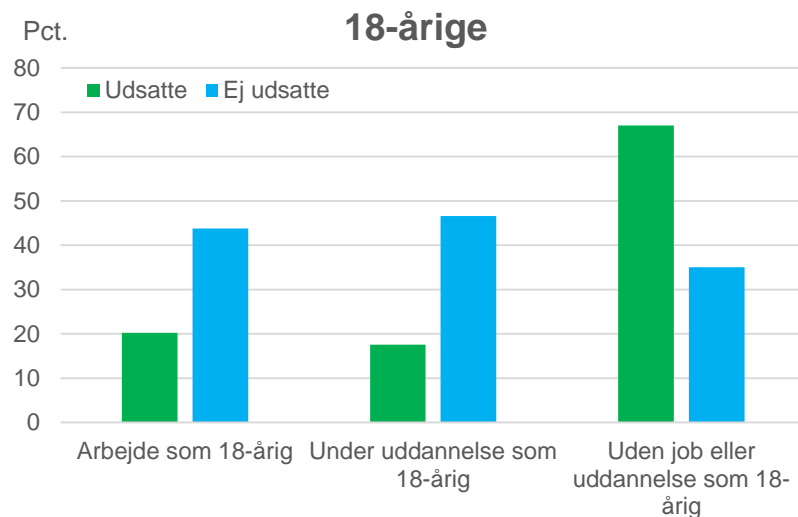
Veje væk fra udsathed

Udgangspunkt – helt unge med høj risiko for at ende i udsathed

- Vi ser på gruppen af helt unge (14-15 årige) med højest risiko for at ende i en udsat position som voksne:
- Først definerer vi højriskogruppen som de unge blandt 15-årige i 2004, der som havde den højeste forventede risiko (top 5 pct.) for at ende i en udsat position som 25-årig.
- Fra højriskogruppen endte godt hver fjerde ung rent faktisk i en udsat position. Unges status som 15-årig kan som forventet ikke forklare alle aspekter af, hvorfor unge ender uden job og uddannelse, når de når midten af tyverne.

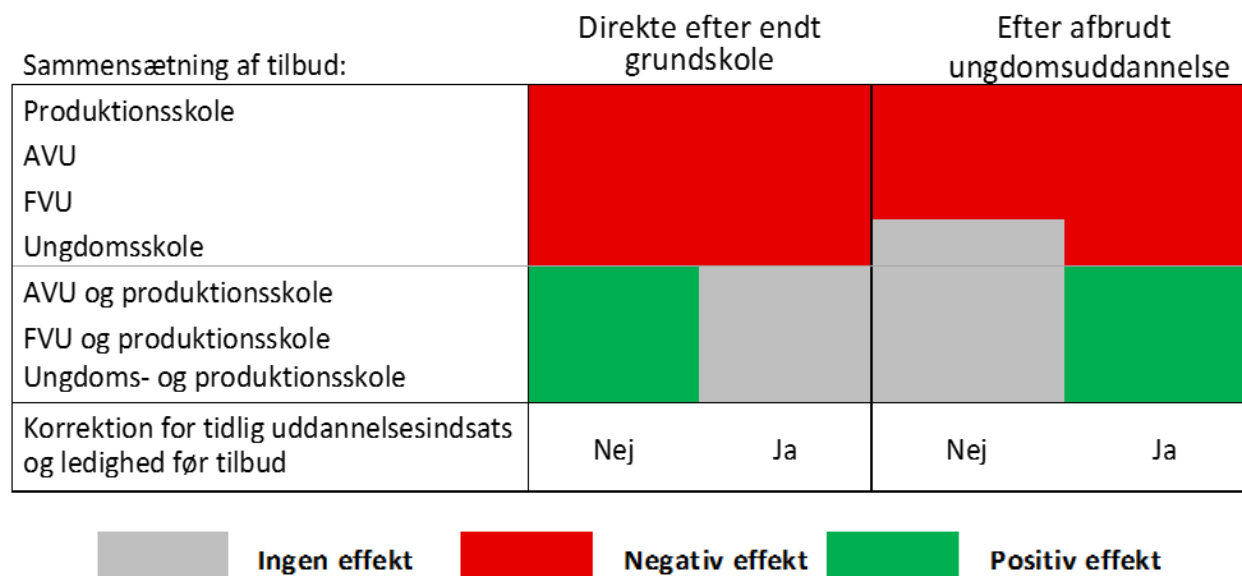
Uddannelse er (selvfølgelig) en vej væk, men også beskæftigelse

- Vejen til udsathed i højriskogruppen har visse kendetegn i forhold til, hvad de foretager sig frem til, de fylder 25 år:

Hvad med de forberedende tilbud?

- Udgangspunkt er her unge, der forlod grundskolen i 2008-2013 og på det tidspunkt havde en risiko på mindst 30 pct. for ende på langvarig passiv forsørgelse som voksen (ca. 15.000 unge).
- Deltagelse i forberedende tilbud og de udsatte unges overgang til en ungdomsuddannelse eller beskæftigelse inden for det første år:

Afrunding

- Udsatte unge er en fortsat uløst udfordring. Løsningerne har et stort potentiale.
- Men hvad er så løsningerne? Formentlig ingen nemme, men:
 - For en række unge er beskæftigelse og praktisk orientering tydeligvis en vej væk fra udsathed. Hvordan kobles det bedre med uddannelsessystemet?
 - Mange af dem, der ender i en udsat position som voksne, har allerede mistet tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet få år efter grundskolen. Hvem skal gribe dem?

Tak for opmærksomheden

Kristian Thor Jakobsen
Cheføkonom
Tænketanken DEA, ktj@dea.nu